

עע"מ 105/13

בית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט לערעורים מנהליים**בענין:****המערערת:** עיריית תל-אביב – יפו

(המבקשת)

ע"י ב"כ עוה"ד עוזי סלמן ו/או שלום זינגר
ו/או עדי בוסתן ואח'
מרחוב אבן גבירול 69 תל אביב
טל: 03-5218557 פקס: 03-5216002

- נ ג ד -

המשיבים:

1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. אלון מן
3. אשר ויצמן
4. גיל מתקה אליאס

ע"י ב"כ עוה"ד גיל גן מור ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רח' נחלת בנימין 75, תל-אביב 65154**ובענין:****המשיבה:** מדינת ישראלע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים ירושלים
טל': 02-6466422 ; פקס: 02-6467011**בקשה לעיכוב ביצוע**

בית המשפט הנכבד יתבקש בזאת להורות על עיכוב ביצוע פסק הדין נשוא הערעור דנו, אשר ניתן בעת"מ 10-11-20761 האגודה לזכויות האזרח ואח' נגד עיריית תל אביב-יפו ביום 19.11.12 על-ידי כבוד השופטת ד"ר מיכל אגמון-גוון (להלן – "פסק הדין"), זאת עד למתן פסק דין בערעור שהגישה המערערת, עיריית תל אביב-יפו (להלן – "העירייה").

העתק פסק הדין מצ"ב **כנספח 1**.העתק הערעור מצ"ב **כנספח 2**.

ואלה נימוקי הבקשה:פתח דבר

1. פסק הדין, אשר עיכוב ביצועו מבוקש בגדרה של בקשה זו, והערעור שהוגש על-ידי העירייה בעקבותיו, עוסקים בשאלות תקדימיות ונכבדות בדבר היקף זכויותיהם של חסרי בית במרחב הציבורי אל מול חובותיה וסמכויותיה של העירייה להסדרת מרחב זה ואל מול אלו זכויות כלל תושבי העיר והבאים בשעריה.
2. בפסק הדין שורטטו על-ידי בית המשפט הנכבד קמא קווים מנחים בכל האמור בזכויותיהם של חסרי בית להתגורר **בכל** מקום ציבורי שיחפצו, בהיקף שאין לו אח ורע בשיטות משפט אחרות, ואינם משקפים, כך לשיטתה של העירייה, לא את הדין המצוי ואף לא את הדין הרצוי.
3. משמעות פסק הדין היא, כי חסרי בית רשאים להתמקם בכל מרחב ציבורי שהוא כאוות נפשם: כביש, מדרכה, בניין ציבורי כמו בית העירייה או גלריית הכניסה של בית המשפט, גן או גינה ציבורית וכל היוצא באלו. הם יכולים ללון באותם מקומות, לאכול ולבצע שאר פעולות קיום. העירייה מנועה מלתחיק חסרי בית ממקום בו בחרו לשהות, כאשר פינוי רכוש בבעלותם אפשרי רק במקרים של רכוש נטוש, מטרד משמעותי או סכנה מוחשית לבריאות הציבור או בטחונו ובטיחותו.
4. השלכות קביעותיו הנורמטיביות של בית המשפט הנכבד קמא הולכות ונותנות אותותיהן בשטח, שהרי פרישתה הרחבה של זכויות חסרי הבית, פוגעת באופן אינהרנטי בשימושם השלו והבלתי מופרע של יתר משתמשי המרחב הציבורי למטרה לה נועד מרחב זה. תקופת החורף מצמצמת מעצם טבעה את עוצמת החיכוכים בין חסרי בית לבין קבוצות אחרות בציבור, כמו גם את תדירותם. ואולם, על בסיס ניסיון העבר, חוששת העירייה כי עם האביב הקרב ובא יחריף המצב ומקדם החיכוך בין חסרי הבית לבין קבוצות שונות מהציבור הרחב ילך ויגבר, על כל העשוי להשתמע מכך.
5. בנסיבות אלו וסיכויי הטובים של הערעור להתקבל, נוכח קביעותיו הקיצוניות של פסק הדין המשנות מצב קיים, הפגיעה הממשית בציבור והסכנה הממשית להיווצרות מוקדי אי שקט ציבורי שלא נודעו בעבר, מוצדק ליתן סעד של עיכוב ביצוע פסק הדין. יש להדגיש, כי בבקשה זו מבקשת העירייה לייצג ולהגן על האינטרס של הציבור הרחב לצד זה של חסרי הבית ולמנוע חיכוכים מיותרים על רקע השימוש במרחב הציבורי.
6. בטרם נתכבד ונפרט את הנימוקים לבקשה זנן, נקדים להלן בסקירה תמציתית של העקרונות המשפטיים שנקבעו בפסק הדין.

פסק הדין

7. ביום ה-19 בנובמבר 2012 קיבל בית המשפט את עתירתם של המשיבים דכאן כנגד העירייה. פסק דינו של בית המשפט מתמצה בשורות ספורות לאמור:

"לסיכום, אני מקבלת את העתירה כנגד העירייה ומורה לעיריית תל אביב-יפו שלא להרחיק חסרי בית או לגרום להם לעזוב את המרחב הציבורי, ולא לקחת ציוד הנדרש להם לפעולות קיום כגון ציוד לינה ומסמכים אישיים, אלא בנסיבות בהן יש בסיס אובייקטיבי סביר להניח כי מדובר ברכוש נטוש או כאשר מדובר ברכוש המעלה חשש ממשי למפגע תברואתי או מטרד משמעותיים או מהווה סכנה מיידית (immediate threat) לבריאות הציבור או בטחונו. ככל שהעירייה תכין נוהל שיפרט את אופן הפעלת הסמכות, תפעל העירייה על פי נוהל כאמור, שיבחן כמובן על פי כללי המשפט המינהלי".

8. בית המשפט מבקש לקבוע כי לחסרי הבית זכות עודפת לשימוש במרחב הציבורי נוכח העובדה שהמרחב הציבורי הוא מרחב הקיום של חסרי הבית, החסרים אלטרנטיבה אחרת לקיום פעילויות חיים חיוניות, כגון שינה ומאכל ועשית צרכים. לאור זאת הסיק בית המשפט כי:

"...הכל זכאים לשהות במרחב הציבורי, אותו "רכוש משותף" שנועד לטובתו של הציבור בכללותו. חסרי הבית רשאים לבצע פעולות קיום במרחב הציבורי. על כן כל הדרה או נסיון להרחקה של חסרי בית מהמרחב הציבורי בו הם שוהים, בניגוד לרצונם (גם אם למרחב ציבורי אחר או אף למעון או מקלט), מהווה פגיעה בראש ובראשונה בעצם קיומם, בכבודם, בחירותם, ובזכות התנועה שלהם";

ובמקום אחר:

"...לאדם, כולל לאדם חסר הבית יש לאפשר להתקיים כרצונו במרחב הציבורי".

9. לשון אחר, בית המשפט הנכבד קמא סבור, כי המרחב הציבורי מקנה זכויות יתר לחסרי הבית. זכות יתר זו מתבטאת בכך שלא ניתן להגביל את זכותם לביצוע "פעולות קיום" במרחב הציבורי. מלשונו של פסק הדין החוזר על קביעה זו מספר פעמים עולה כי זכות יתר זו לא רק מקנה זכות לקיום במסגרת המרחב הציבורי, אלא שגם לא ניתן להגבילה למרחב ציבורי מתוחם ומוגדר.

10. מנקודה זו ממשיך בית המשפט קמא וקובע כי הגבלת זכותם של חסרי הבית להתקיים כרצונם במרחב הציבורי פוגעת בזכותם לחיים ולכבוד, בזכות התנועה שלהם, ואם מותרם רכושם - גם בזכותם לקניין ולהליך הוגן. נבקש לציין כבר עתה, כי כפי שהצהירה העירייה בפני בית המשפט קמא, העירייה אינה מחרימה את ציודם של שוהי הרחוב. אמירה זו כוללת שני מרכיבים. הראשון מתייחס לעובדה כי גם כשהעירייה מפנה ציוד משום שהוא יוצר הפרעה או מטרד

וכיוצא בזה הציוד אינו מושמד או נזרק אלא נשמר עד לדרישתו על ידי בעליו. אין לדבר אפוא כלל על החרמת ציוד אלא רק על פינויו. השני מתייחס לעובדה כי הפינוי האמור אינו מתבצע אלא מקום בו הציוד מפריע אכן לתפקודו של המרחב הציבורי ולאפשרות ההנאה הסבירה ממנו של שאר הבאים בו.

11. בית המשפט קמא מוסיף ומציין כי על העירייה לשקול בהפעלת הסמכות "אך ורק את עניין הניקיון והסדר הציבורי". ובהמשך "אל לה לעירייה לעשות שימוש בחוקים הנוגעים לשמירת הסדר והניקיון כדי להרחיק חסרי בית ממקום מסוים ולהעבירם למקום אחר או להפריד ביניהם". הפסקה האחרונה מתמצתת את גישתו של בית המשפט שצוינה לעיל, לפיה זכות חסרי הבית למימוש צרכיהם החיוניים משתרעת ללא הגבלה על המרחב הציבורי כולו. כאן יחא המקום להעיר, כי בית המשפט קמא אינו מנמק על מה נשענת הקביעה כי העירייה מנועה מלהגביל את חסרי הבית להתקבץ למגורים למקום אחד. האומנם זכותו של חסר הבית בעניין זה שונה מזכותו של כל אחד מיחדי הציבור להתקבצות במקום ציבורי? ברי כי מקום בו התקבצות זו עשויה ליצור מטורד חריג העירייה מוסמכת להגביל פעילות מעין זו. לא ברור מה בארגומנטציה שפרש בית המשפט קמא עד לשלב זה מחריג את שוהי הרחוב מהסדרה זו. לא מדובר בצורך קיום חיוני ואף לא בתחליף מרחבי לקורת גג ביתית. מה אפוא מקנה לשוהי הרחוב חסינות יתר גם בעניין זה לשיטתו של בית משפט קמא?

12. סקירת פסק הדין על מרכיביו המרכזיים מדברת בעד עצמה ומעידה, כי מדובר בערעור ראוי ונדרש, על מנת להעמיד את זכויותיהם של חסרי הבית מחד ואת חובותיה וזכויותיה של העירייה מאידך על עקרונות משפטיים מבוססים ומקובלים.

החלטה בדבר עיכוב ביצוע

13. תקנה 43(ב) לתקנות בתי משפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), התשס"א – 2000, מקנה לבית משפט נכבד זה את הסמכות להורות על עיכוב ביצוע פסק הדין, שעה שהוגש עליו ערעור.

14. מן המפורסמות, כי החלטה בבקשה לעיכוב ביצוע מביאה בחשבון את סיכויי הערעור ואת שאלת מאזן הנוחות בין הצדדים [ר' בספרו של כבוד השופט אורי גורן, בתי משפט מנהליים 308, 319-320 (2008)]. עוד יצוין, כי שני שיקולים אלו שלובים זה בזה, דהיינו ככל שסיכויי הערעור גבוהים יותר, כך יש למעט בדרישה מאזן הנוחות – ולהיפך [ר' למשל ע"מ 1016/10 עיריית הרצליה נ' אביגיל שירותי כוח אדם ועבודה בע"מ (פורסם בנבו) (להלן – "פרשת אביגיל")].

15. זאת ועוד. באיזון בין השיקולים האמורים יש להביא בחשבון את אינטרס הציבור, כאשר נפסק בעבר כי נזק לציבור הנו שיקול בו יתחשב בית המשפט בבודקו את מאזן הנוחות במסגרת בקשה לעיכוב ביצוע. וראה בהקשר זה למשל:

- ע"מ 1973/12 אסוס חברה קבלנית לבניין בע"מ נ' אוניברסיטת בן גוריון בנגב ואח' (פורסם בנבו) ;
- ע"מ 3416/09 עיריית ירושלים נ' רחל כהן ואח' (פורסם בנבו) ;
- ע"מ 7979/09 אשר שמואלי נ' ראש עיריית נהריה ואח' (פורסם בנבו).

מן הכלל אל הפרט

16. בשלב זה נבקש להראות, כי פסק הדין שלפנינו הנו המקרה המתאים למתן הסעד של עיכוב ביצוע. בפתיחת דברינו הובאו עיקריו של פסק הדין, אשר כבר מהם ניתן ללמוד ולהסיק אודות סיכויי הטובים של הערעור. להלן נוסיף ונפרט את עיקרי הטיעון שהעלתה העירייה בערעור, כמו גם הנזק הציבורי ביישומו של פסק הדין, המטים את הכף בבירור לטובת מתן הסעד המבוקש.

סיכויי הערעור גבוהים

17. הערעור שהוגש על-ידי העירייה מלמד, כי בפיה טענות ראויות כנגד פסק הדין וסיכוייה בערעור טובים ומשמעותיים. בית המשפט הנכבד קמא שגה פעמיים : ראשית, בקבלת העתירה ללא בסיס כל שהוא להגשתה ולסעד שהתבקש בה ; שנית, באימוצו גישות שונות באשר לזכויות חסרי בית להתגורר בכל מקום ציבורי בו יחפצו, בעוד שאותן גישות לא רק שאינן משקפות את הדין הישראלי אלא שהן אפילו אינן משקפות את מה שייחס להן בית המשפט קמא. התוצאה אליה הגיע בית המשפט הנכבד קמא בפסק הדין הנה תוצאה קיצונית, אשר אינה לוקחת בחשבון כלל ועיקר את השלכות הדבר על הציבור הרחב של תושבי העיר וכן על הבאים בשעריה.

18. נימוקי העירייה מפורטים בהרחבה בערעור שהגישה, ואולם למען הסדר הטוב יובאו להלן בקצרה תמציתם.

19. העירייה טוענת, כי טעה בית המשפט הנכבד קמא משקיבל את העתירה נגדה כאשר הסעד המבוקש בה לא היה אלא התפרצות לדלת פתוחה, שמאחוריה מדיניות העירייה, שלא הוטל בה כל ספק בפסיקתו של בית המשפט הנכבד קמא ואשר תאמה, ממילא ומלכתחילה, את הסעד שנתבקש בעתירה על-ידי המשיבים דר"ן.

20. ודוק : העירייה חזרה והצהירה בפני בית המשפט הנכבד קמא, דבר שאף צוין בפסק הדין יותר מפעם אחת, כי "היא לא פעלה ולא תפעל לפינוי דדי רחוב או חפציהם האישיים כל עוד חפצים אלו אינם יוצרים מטורד, מהווים בעיה תברואתית, מונעים או מגבילים את יכולתו של הציבור הרחב לעשות שימוש בשטח הציבורי וכיו"ב".

21. עוד טוענת העירייה, כי טעה בית המשפט הנכבד קמא בקובעו כי לחסרי הבית זכות לממש את צרכיהם הקיומיים בכל המרחב הציבורי, ללא מגבלה כלשהי.

22. אכן מכלול הלכותיו של בית המשפט מובילות למסקנה כי אין להפלות שוהי רחוב בשימוש במרחב הציבורי וכולנו נסכים על כך. אך הקניית זכויות יתר לאותם שוהי רחוב, פוגעת בזכותם של אחרים ליהנות מהמרחב הציבורי. תמצית הטענה בדבר הצורך בהסדרת לינתם ומימוש צרכי קיום אחרים של שוהי רחוב במרחב הציבורי, קשורה בעובדה כי פעילותם זו פוגעת ביתר משתמשי המרחב הציבורי.

23. לינה על מדרגות בניינים ציבוריים, בגנים ציבוריים, בגני משחקים ובסמטאות חשוכות, מדירים את תושבי העיר משימוש ושהיה באותם מקומות, וביתר שאת כאשר מדובר במקומות מבודדים או בשעות חשכה. פרישת ציודם האישי של שוהי רחוב במרחב הציבורי עשויה להפריע לתפקודו השוטף של אותו מרחב. שהיתם באורח קבע בגנים ציבוריים מונעת ומגבילה כעניין שבעובדה את נכונות ההורים לשלוח את ילדיהם לשחק באותם מקומות.

24. ודוק: אין חולק על כך שלינתו של אדם מהשורה בפנינת רחוב או בגן ציבורי ניתנת למניעה באמצעות הסדרה עירונית, נפי שכללי התנהגות במרחב הציבורי ניתנים להסדרה עירונית (איסור הקמת רעש איסור הנערת אש וכיוצא בזה). העירייה אינה מבקשת להחיל על שוהי רחוב כללים שאינם חלים על כלל הציבור, אלא מבקשת לטעון כי הפיכת המרחב הציבורי כולו למרחב מחייתם של שוהי הרחוב אינה מבוססת בדין ואינה לוקחת בחשבון את ההשלכות שיש לקביעה נורמטיבית זו.

25. בית המשפט קמא ביסס גישתו בדבר זכותם הבלתי מוגבלת של חסרי בית להתגורר כאוות נפשם במרחב הציבורי, בין השאר ובמידה רבה על עבודתו של פרופ' **Jeremy Waldron** וכן תאורטיקנים אחרים. כן מפנה בית המשפט הנכבד קמא להלכות שונות של בית משפט נכבד זה ולמספר פסקי דין זרים בערכאות שונות, מהם הוא מבקש לחלץ מגמה פסיקתית התומכת בגישתו. מקורותיו אלו של בית המשפט הנכבד קמא נסקרו על-ידי העירייה בהרחבה בערעור, כאשר המסקנה המתבקשת הנה, כי הקביעות מרחיקות הלכת נשוא פסק הדין, אינן נתמכות לא במקורות הפסיקה בישראל, לא בפסיקה הזרה ואף לא בהצעות מלומדים.

26. זאת ועוד. העירייה טוענת כי טעה בית המשפט הנכבד קמא בקביעתו, כי סמכותה להסדרת המרחב הציבורי מוגבלת לשיקולי סדר וניקיון בלבד ולא לחלוקה שוויונית יעילה וצודקת של המרחב הציבורי, באופן המאפשר שימוש בו למירב האוכלוסייה ללא הפרעה, כמתחייב ממעמד הנאמנות של הרשות הציבורית ברכוש הציבורי.

27. בהמשך לקביעה זו ולאורה, בתן בית המשפט הנכבד קמא את הפעלתה של הסמכות בפריזמת המידתיות והגיע למסקנה כי פינוי נכסי שוהי רחוב אפשרי רק במקרים של סכנה מוחשית לבריאות הציבור או בטחונו ובטיחותו. בכל הכבוד, נראה כי מבחן הסיבתיות הופעל על ידי בית המשפט שלא כשורה. ככל הנראה, מתוך נקודת המוצא של הזכות הבלתי מוגבלת לחיים במרחב הציבורי.

28. בהקשר זה, חשוב להצביע על טעות עקרונית וחשובה שנפלה בהחלטת בית המשפט בכל הנוגע למקור הסמכות להסדרת המרחב הציבורי. מקור הסמכות לדידו של בית המשפט נעוץ בסמכויות הסדרה מפורשות וקונקרטיות שהקנו המחוקק ומחוקק המשנה לעירייה בפקודת העיריות ובחוקי עזר שחוקקו מכוחה. על פי עקרון החוקיות, סמכות מעין זו יש לפרש בדוקנות ובצמצום ודאי מקום בו ההסדרה פוגעת בחירויות יסוד.

29. אלא שבכל הכבוד סבורה העירייה, שהסמכות העקרונית להסדרת המרחב הציבורי על ידי הרשויות המקומיות נובעת לא מהסמכתן שבחוק אלא נוכח היותן הבעלים של הזכויות הקנייניות ברכוש הציבורי. מכוח אחזקתן של הרשויות במרחב הציבורי כנאמנות הציבור, שומה עליהן להסדיר את השימוש ברכוש זה לטובת הציבור כולו, מבלי להפלות מאן דהוא ובאופן המאפשר בו זמנית לכל יחידי הציבור לממש את מטרותו של הנכס הציבורי.

30. ולשם השוואה, כללי ניהול המרחב הציבורי דומים בעיקרו של דבר לכללי הניהול של רכוש משותף בבית משותף, או רכושם של שותפים בקרקע. לאמור, כל אחד מבעלי הזכויות ברכוש זה יכול לעשות בו שימוש מקובל וסביר בנסיבות העניין, שאינו מסכל את אפשרות השימוש וההנאה של זולתו מאותו נכס.

31. על כל האמור לעיל יש להוסיף ולציין, כי מציאת קורת גג ופתרון לבעייתם של חסרי קורת הגג מוטלת על המדינה מכוח סמכותה השירית ומכוחם של מעשי חקיקה ספציפיים. אין ספק, כי העירייה הנה מטרופולין מרכזי במדינת ישראל, בעלת משאבים ואמצעים, המאירה פניה לכל הבאים בשעריה ואף עושה רבות לטובתם של חסרי הבית החיים בשטחה. עם זאת, אין ביכולתה ואין זה מסמכותה לספק קורת גג לכל דורש ואף לא לפגוע במרחב הציבורי שלה לטובתם של חסרי קורת הגג. על המדינה למצוא דרכים ומשאבים להתמודד עם תופעת חסרי הבית ועם מצוקותיהם, כאשר העירייה תשמח לסייע ליוזמות מסוג זה. אלא שהיא סבורה, כאמור, שאין למצוא את הפתרון לבעיה במרחבה הציבורי באופן שנקבע על ידי משפט קמא.

32. נסכם נקודה זו ונאמר, כי עומדות לעירייה טענות טובות ומבוססות ביחס לפסק הדין, אשר די בהן כדי להצדיק עיכוב ביצועו עד לתום הדיון בערעור. דברים אלה מקבלים משנה תוקף, שעה שמדובר בפסק דין תקדימי המשנה מצב קיים מאז ומתמיד בכל רחבי המרחב הציבורי בישראל, אשר קביעותיו קיצוניות ויש בביצועו כדי להשליך ישירות על אינטרס הציבור בכללותו. על כך נרחיב בהמשך.

מאזן הנוחות ואינטרס הציבור הרחב

33. ככל שדברים אמורים בבחינת מאזן הנחות, ראוי להקדים ולהפנות לדברים שנאמרו בפרשת אביגיל (כבוד השופטת פרוקצ'יה) בזו הלשון :

"אשר למאזן הנוחות, אכן קיימת קורלציה בין רמת הסיכוי לקבלת הערעור לבין כובד הנטל הרובץ על מבקש הסעד הזמני לשכנע כי מאזן הנוחות פועל לטובתו. ככל שהסיכוי לערעור גובר, כך נטל השכנוע בדבר מאזן הנוחות הפועל לטובתו מוחת. בענייננו, משקיים, לדעתי, סיכוי בלתי זניח כי הערעור יתקבל, נטל השכנוע הרובץ על המבקשת לעניין מאזן הנוחות אינו גבוה במיוחד" (ההדגשה אינה במקור).

34. כך או אחרת, בענייננו אף מאזן הנוחות נוטה לטובתה של העירייה. בהקשר זה יש לתת את הדעת למחיר הכבד הנלווה לקביעתו של בית המשפט הנכבד קמא. ודוק : המשיבים עצמם ציינו בתשובתם לבקשה לצירוף מערערות מיום 18.2.13 בזו הלשון: *"...במרחב הציבורי בעיר שוהים בכל רגע נתון אלפי חסרי בית, הלגים ברחובות ובגינות ציבוריות הסמוכים לבתי מגורים ולבתי עסק בעיר"*. אך ברור הוא, כי התקיימותם של אלפי איש ברשות הרבים כאוות נפשם, תעורר חיכוכים בינם לבין הציבור הרחב.

35. תקופת החורף, בה אנו נמצאים נכון למועד הגשתה של בקשה זו, מצמצמת מטבעה את התופעה, כאשר לכך יש להוסיף את העובדה כי בחודשים אלה פועל בגן לוינסקי מאהל שנותן מענה זמני לחלק מחסרי הבית. יחד עם זאת, על בסיס ניסיון העבר ברור וידוע לעירייה, כי עם האביב הקרב ובא ומוג האוויר המתחמם, קשה יהיה להמשיך ולהתעלם מהצורך בהסדרת שהייתם של חסרי בית במרחב הציבורי, כאשר ניצנים ראשונים להתרפה הצפויה כבר נראים בימים אלה בשטח.

36. יש לציין, כי אף בתקופת החורף מתקבלות במוקד העירוני תלונות שונות מהציבור בגין מטרדים הנגרמים על-ידי חסרי בית, זאת על בסיס קבוע ויום יומי. ציבור הפונים לעירייה מצפה, ובצדק, כי העירייה תושיט לו יד מסייעת ותפקח באחריות הנדרשת ממנה על הנעשה בשטחה, זאת מבלי להפלות או להעדיף קבוצה מסוימת באוכלוסייה ובאופן המאפשר לכל יחידי הציבור ליהנות מהמרחב הציבורי מבלי לפגוע איש בהנאתו של זולתו. העירייה מוצאת עצמה בין הפטיש לסדן: מחד, עליה לתת מענה לדרישות הציבור התובע כי תדאג להסרת המטרד, מאידך, מחויבת העירייה לפעול בהתאם להוראות פסק הדין.

37. דוגמה טובה לכך ניתן למצוא בבקשה שהוגשה לאחרונה לבית משפט נכבד זה על-ידי חברת י.סהר נכסים (1996) בע"מ וכן חברת א.ס.ז. נכסים (1996) בע"מ (להלן – "החברות"), להתיר צירופן כמערערות בתיק דנן. בבקשת החברות מתואר מטרד הנגרם להן על-ידי חסרי בית שבחרו לשהות בחזית נכס בבעלותן, המצוי ברחוב מרמורק 4-6 בתל-אביב. החברות פנו לעירייה בבקשה לסיוע במצוקתן, ואולם נוכח פסק הדין נמנעה העירייה מלהתערב.

38. דוגמה אחרת ניתן למצוא בפניה שהתקבלה בעירייה ביום 19.2.13, בדבר השתקעות של חסר בית בגן הנביאים, תוך ניכוס ספסלים ומתקנים של הגן לצרכיו באופן קבוע. נוכח פסק הדין, נמנעה העירייה מלהתערב אף במקרה זה.

העתק המכתב מיום 19.2.13 (בו נמחקו פרטי הפונה מחמת צנעת הפרט) וכן תמונות שצולמו בגן הנביאים בימים אלה, מצ"ב **כנספח 3**.

39. בעקבות תלונות של תושבים אחרים למוקד העירוני, נודע לעירייה כי לאחרונה הציב חסר בית אוהל בגן ערן, בו הוא מקיים את שגרת חייו תוך הפרעה לציבור באי הגן וכן לדיירי הבניין הסמוך. יצוין, כי פקח של העירייה ביקש מאותו חסר בית לפרק את האוהל עצמו ואולם במעמד זה הציג חסר הבית את פסק הדין נשוא הערעור. בפועל, נכון למועד הגשתה של בקשה זו אותו אוהל עדיין עומד על תילו.

העתק תמונה שצולמה בימים אלה בגן ערן מצ"ב **כנספח 4**.

40. כאמור, תופעת חסרות הבית אינה מתמצה בגנים העירוניים בלבד אלא מתקיימת גם ברחובות העיר. לשם המחשה, יוצגו להלן תמונות שצולמו לאחרונה ברחוב שינקין וברחוב בן גוריון בשעות היום, המתעדות מזונים וציוד רב של חסרי בית הפרושים בנחלת הכלל. ברי, כי המדובר בדוגמאות בלבד, אשר אינן מתיימרות לשקף את מספר האירועים הקיים בשטח אלא אך את טיבם.

העתק תמונה שצולמה בימים אלה ברחוב שינקין מצ"ב **כנספח 5**.

העתק תמונה שצולמה בימים אלה ברחוב בן גוריון מצ"ב **כנספח 6**.

41. יצוין, כי נוכח פסק דינו של בית המשפט קמא, מודיעה העירייה לכל הפונים כי היא מנועה מלפנות חסרי בית גם מקום בו שחותם מסבה אי נוחות של ממש ליתרת משתמשי המרחב הציבורי. לא למותר לציין, כי מענה זה של העירייה נתקל בתגובות זועמות של הפונים שחלקם יותר מרומזים על כוונתם לעשות דין לעצמם בעצמם. בבסיס בקשה זו לעיכוב ביצוע עומד חששה של העירייה מאי השקט הנלווה למקדם החיכוך החדש, שטרם פסק הדין טופל בהצלחה רבה על ידי העירייה.

42. העירייה חוששת, כי היקף החיכוכים בין חסרי בית לבין פרטים אחרים בציבור, כמו גם תדירותם, עתיד לעלות באופן משמעותי עם האביב הקרב ובא והנה מבקשת בבקשה זו למנוע את האסקלציה הצפויה, אשר עשויה לחוביל חלילה לתוצאות חמורות שאין איש רוצה בהן.

43. לא יכול להיות ספק, איפוא, כי המרחב הציבורי אינו שייך לאיש, לכל זכות לעשות בו שימוש. האינטרס של הציבור הרחב הוא ברור ובבסיסו שמירת הסדר הציבורי על-ידי העירייה, כמי שאמונה על ניהול השטח שבושות הרבים באופן המאפשר שימוש בו זמני במרחב הציבורי לכל

החפץ בכך. בבואנו לשקול את מאזן הנוחות לצורך עיכוב ביצוע פסק הדין, הרי שיש ליתן משקל נכבד לאינטרס ציבורי זה ולפגיעה בזכויות הציבור הרחב ולסכנות הנשקפות מכך, כתוצאה מיישום פסק הדין.

44. סיכומו של דבר, נסיבות העניין מלמדות כי שיקולי מאזן הנוחות והנוק נטיים לטובת העירייה, זאת בפרט נוכח העובדה כי פסק הדין משנה מצב קיים, וכי ממילא הנטל בעניין אינו כבד לאור סיכויי הערעור הטובים.

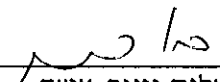
סוף דבר

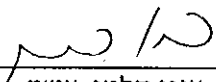
45. פסק דינו של בית המשפט הנכבד קמא יצר מצב חסר תקדים בו נטלו מהעירייה ומרשויות שלטון אחרות כלים בסיסיים שעמדו לרשותם בעבר כדי להקטין את מקדמי החיכוך בין שוהי רחוב ליתרת האוכלוסייה. העדרם של כלים אלו מקים חשש לאי שקט ציבורי הנושא בחובו סכנות של ממש. פסק הדין יצר מהפכה שאינה מבוססת לא על פסיקה ישראלית, לא על פסיקה זרה ואף לא על המלצות מומחים תאורטיקנים ופרגמטיים בתחומי הידע הרלבנטיים. כל זאת, שעה שלא הוצג בפני בית המשפט קמא מצג עובדתי מבוסס לפיו המצב העובדתי שהיה קיים עובר לפסק הדין לא הניח את הדעת או שהפר את נקודת האיזון הראויה.

46. נוכח כל זאת, יתבקש בית המשפט הנכבד להורות על עיכוב ביצוע פסק הדין, זאת עד למתן פסק דין בערעור, ולאפשר לעירייה להמשיך לפעול לפי הצהרתה בעניין בפני בית המשפט הנכבד קמא. להזכיר: העירייה הצהירה כי היא לא פעלה ולא תפעל לפינוי חסרי בית או חפציהם האישיים, כל עוד אין המדובר במטרד, בעיה תברואתית, מניעה או הגבלה של זכות הציבור לעשות שימוש בשטח הציבורי וכיו"ב.

47. יהא זה מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה זו, אשר כל תכליתה הוא רצונה של העירייה למלא נאמנה חובתה הציבורית להסדרת המרחב הציבורי, באופן שיאפשר קיום בו זמני נטול חיכוכים וסכנות של כל יחידי הציבור במרחב השייך לכל אלו בשווה.

עדי בוסתן, עו"ד
ב"כ המערערת

שלום זינגר, עו"ד
ב"כ המערערת

עוזי סלמן, עו"ד
ב"כ המערערת

תצהיר

אני הח"מ, ראובן זלוף ת.ז. 57500209, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק באם לא אעשה כן, מצהיר בזאת כדלהלן :

1. הנני נותן תצהיר זה בתמיכה לבקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין שניתן בעת"מ 10-11-20761-10 האגודה לזכויות האזרח ואחי נ' עיריית תל אביב-יפו (להלן – "פסק הדין"), אשר מוגשת במסגרת עע"מ 105/13.
2. הנני מכהן כמשנה למנכ"ל העירייה והעובדות נשוא תצהיר זה ידועות לי מתוקף תפקידי.
3. תקופת החורף, בה אנו נמצאים נכון למועד הגשתה של הבקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין, מצמצמת מטבעה את החיכוכים בין חסרי בית לבין יתרת משתמשי המרחב הציבורי, כאשר לכך יש להוסיף את העובדה כי בחודשים אלה פועל בגן לוינסקי מאהל שנותן מענה זמני לחלק מחסרי הבית וישנם כאלה השוהים במאהלי מחאה שהתירה העירייה להקים בשלב זה בגן וולובלסקי. יחד עם זאת, על בסיס ניסיון העבר ברור וידוע לעירייה, כי עם האביב הקרב ובא ומזג האוויר המתחמם, קשה יהיה להמשיך ולהתעלם מהצורך בהסדרת שהייתם של חסרי בית במרחב הציבורי, כאשר ניצנים ראשונים להחרפה הצפויה כבר נראים בימים אלה בשטח.
4. אציין, כי אף בתקופת החורף מתקבלות במוקד העירוני תלונות שונות מהציבור בגין מטרדים הנגרמים על-ידי חסרי בית, זאת על בסיס קבוע ויום יומי.
5. בעקבות פסק הדין העירייה מוצאת עצמה בין הפטיש לסדן: מחד, עליה לתת מענה לדרישות הציבור התובע כי תדאג להסרת המטרד, מאידך, מחויבת העירייה לפעול בהתאם להוראות פסק הדין.
6. דוגמה טובה לכך ניתן למצוא בבקשה שהוגשה לאחרונה לבית משפט העליון על-ידי חברת יסהר נכסים (1996) בע"מ וכן חברת א.ס.ז. נכסים (1996) בע"מ (להלן – "החברות"), להתיר צירופן כמערערות בעע"מ 105/13. בבקשת החברות מתואר מטרד הנגרם להן על-ידי חסרי בית שבחרו לשהות בחזית נכס בבעלותן, המצוי ברחוב מרמורק 4-6 בתל-אביב. החברות פנו לעירייה בבקשה לסיוע במצוקתן, ואולם נוכח פסק הדין נמנעה העירייה מלהתערב.
7. דוגמה אחרת ניתן למצוא בפניה שהתקבלה בעירייה ביום 19.2.13, בדבר השתקעות של חסר בית בגן הנביאים, תוך ניכוס ספסלים ומתקנים של הגן לצרכיו באופן קבוע. נוכח פסק הדין, נמנעה העירייה מלהתערב אף במקרה זה.
8. בעקבות תלונות של תושבים אחרים למוקד העירוני, נודע לעירייה כי לאחרונה הציב חסר בית אוהל בגן ערוך, בו הוא מקיים את שגרת חייו תוך הפרעה לציבור באי הגן וכן לדיירי הבניין הסמוך. יצוין, כי פקח של העירייה ביקש מאותו חסר בית לפרק את האוהל עצמו ואולם

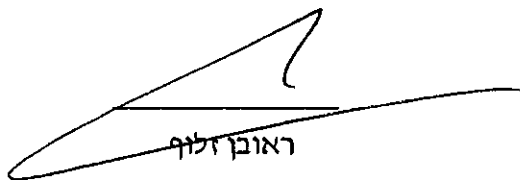
במעמד זה הציג חסר הבית את פסק הדין נשוא הערעור. בפועל, נכון למועד הגשתה של בקשה זו אותו אוהל עדיין עומד על תילו.

9. תופעת חסרות הבית אינה מתמצה בגנים העירוניים בלבד אלא מתקיימת גם ברחובות העיר. לשם המחשה, צולמו על-ידי עובדי העירייה לאחרונה תמונות ברחוב שינקין וברחוב בן גוריון בשעות היום, המתעדות מזונים וציוד רב של חסרי בית הפרושים בנחלת הכלל. ברי, כי המדובר בדוגמאות בלבד, אשר אינן מתיימרות לשקף את מספר האירועים הקיים בשטח אלא אך את טיבם.

10. יצוין, כי נוכח פסק דינו של בית המשפט קמא, מודיעה העירייה לכל הפונים כי היא מנועה מלפנות חסרי בית גם מקום בו שהותם מסבה אי נוחות של ממש ליתרת משתמשי המרחב הציבורי. לא למותר לציין, כי מענה זה של העירייה נתקל בתגובות זועמות של הפונים שחלקם יותר מרומזים על כוונתם לעשות דין לעצמם. בבסיס בקשה זו לעיכוב ביצוע עומד חששה של העירייה מאי השקט הנלווה למקדם החיכוך החדש, שטרם פסק הדין טופל בהצלחה רבה על ידי העירייה.

11. העירייה חוששת, כי היקף החיכוכים בין חסרי בית לבין פרטים אחרים בציבור, כמו גם תדירותם, עתיד לעלות באופן משמעותי עם האביב הקרב ובא והנה מבקשת בבקשה זו למנוע את האסקלציה הצפויה, אשר עשויה להוביל חלילה לתוצאות חמורות שאין איש רוצה בהן.

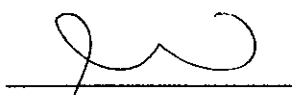
12. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת ונכון.

ראובן זלוף

אישור

אני החתומה מטה, עו"ד עדי בוסתן מרח' אבן גבירול 69 בתל אביב, מאשרת בזאת כי ביום 6.3.13 הופיע בפני מר ראובן זלוף המוכר לי אישית, כאשר לאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת חתם בנוכחותי על תצהיר זה.

עדי בוסתן, עו"ד
מ.ר. 33815